

Správy	2
Rozhlas - Rádio Košice, Rádio Košice, 6. 5. 2026, 7:00	
Ženy vo vede – ZVEDAVÉ DEBATY – Levoča	2
Online, vedatechnika.sk, 6. 5. 2026, 8:13	
Opäť sa blíži výstava živých tropických motýľov v Botanickej záhrade	2
Online, eastmag.sk, 6. 5. 2026, 9:25	
Fyzik Štefan Luby, významná osobnosť vedy na Slovensku aj v zahraničí, oslavuje 85 rokov	3
Online, vedanadosah.cvtisr.sk, 6. 5. 2026, 10:55	
Klenoty kraja po tretí raz roztancujú Košický kraj Oficiálna stránka	6
Online, kosickazupa.sk, 6. 5. 2026, 12:07	
Začali kosiť mozaikovo	7
Televízia - STVR 24, Správy RTVS z regiónov, 6. 5. 2026, 17:40	

Správy [↗](#)

6. 5. 2026, 7:00, Relácia: [Rádio Košice](#), Stanica: [Rádio Košice](#), Vydavateľ: [MARK MEDIA s. r. o.](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Lekárska fakulta UPJŠ**

[strojový prepis] ...Aktuálne zbierka dosiahla prvý míľnik, vďaka ktorému už liek pripravuje Francúzsky inštitút pre vývoj génových terapií v spolupráci s Košickou univerzitnou nemocnicou aj Lekárskou fakultou **UPJŠ**. Tento liek by bol vôbec prvýkrát podaný na svete. To znamená, že Vilko by bol prvý, ale veríme, že nie posledný. Určite nie jediný....

Ženy vo vede – ZVEDAVÉ DEBATY – Levoča [↗](#)

6. 5. 2026, 8:13, Zdroj: [vedatechnika.sk](#) [↗](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **rektor Univerzita Pavla Jozefa Šafárika, UPJŠ, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**

Dosah: **39 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 33 EUR**

Ženy vo vede – ZVEDAVÉ DEBATY – Levoča

06.05.2026

Zvedavé debaty tentoraz zavítajú do Levoče a prinesú stretnutie s tromi vedkyňami.

Tie sa venujú oblastiam, ktoré zásadne formujú budúcnosť, a to fungovaniu mozgu, výskumu rakoviny a novým energetickým technológiám. Spája ich zvedavosť a výskum s reálnym dosahom na spoločnosť.

Mozog, nádorové bunky, batérie budúcnosti. Tri svety, ktoré sa môžu zdať vzdialené, no spája ich jedna otázka: Ako rozumieme svetu a ako ho vieme meniť?

Povieme si:

čo dnes vieme o ľudskom mozgu, ako sa menia prístupy v boji s rakovinou, aké technológie môžu formovať budúcnosť.

Budeme hovoriť aj o tom, čo priviedlo naše hostky k vede, čo ich v nej poháňa a prečo ich stále fascinuje.

Diskutujúce:

prof. MUDr. Zuzana Gdovinová, CSc., FESO, FEAN, odborníčka v oblasti ochorení nervového systému - uznávaná slovenská neurologička vyštudovala všeobecné lekárstvo na Lekárskej fakulte **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ)** v Košiciach. Vo svojej vedeckej práci sa venuje najmä cievny mozgovým príhodám, neurodegeneratívnym a demyelinizačným ochoreniam či výskumu demencie. Za svoju prácu získala niekoľko prestížnych ocenení vrátane titulov Fellow of European Stroke Organisation a Fellow of European Academy of Neurology, ako aj Ceny za vedu a techniku či ocenenia ESET Science Award, ocenenie The Spirit of Excellence Award od Angels ESO initiative a z rúk ministra zdravotníctva SR si prevzala ocenenie s názvom Môj doktor, cenu patientskej organizácie. PharmDr. Radka Michalková, PhD., výskumníčka v oblasti experimentálnej onkofarmakológie - mladá nezávislá vedecká pracovníčka pôsobí v Ústave farmakológie Lekárskej fakulty **Univerzity Pavla Jozefa Šafárika**. Vo svojom výskume sa zameriava na experimentálnu onkofarmakológiu s osobitným dôrazom na mechanistické profilovanie bioaktívnych malých molekúl, multidrogoú rezistenciu a modely prispievajúce k lepšiemu pochopeniu nádorového mikroprostredia. V roku 2022 získala Cenu **rektora Univerzity Pavla Jozefa Šafárika** a bola nominovaná na ocenenie ESET Science Award a L'Oréal – UNESCO Pre ženy vo vede. doc. RNDr. Andrea Straková Fedorková, PhD., fyzikálna chemička - vo svojej vedeckej práci sa špecializuje na vývoj a charakterizáciu nových materiálov pre energetické aplikácie, pričom jej hlavným pilierom je výskum inovatívnych batériových systémov, najmä lítium-sírných batérií. Jej prínos k vedeckému pokroku bol ocenený prestížnym titulom laureátky L'Oréal – UNESCO Pre ženy vo vede a jej expertúzu reflektuje aj bohatá medzinárodná spolupráca na projektoch.

Viac informácií

Prídte sa pýtať, počúvať a inšpirovať príbehmi žien, ktoré menia svet.

Diskusia sa uskutoční 26. mája 2026, od 18:00 – 19:30 hod., Divadlo Mestského kultúrneho strediska v Levoči.

Registrácia na podujatie

ZDROJ: VND

Ďalšie články

Autor: CIP VVI

Opäť sa blíži výstava živých tropických motýľov v Botanickej záhrade [↗](#)

6. 5. 2026, 9:25, Zdroj: [eastmag.sk](#), Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Botanická záhrada UPJŠ**

Dosah: **218 GRP: 0,00 OTS: 0,00 AVE: 72 EUR**

Opäť sa blíži výstava živých tropických motýľov v Botanickej záhrade

6. mája 2026

Pridajte komentár

1 min. čítania

Botanická záhrada UPJŠ pozýva na výstavu živých tropických motýľov, ktorá sa uskutoční v samostatnom skleníku podobne ako vlani.

Termín výstavy je od 22. mája do 5. júla 2026 v čase od 9:00 hod. do 17:00 hod.

Prihláste sa do newslettera

Každý týždeň tipy na články, pozvánky na akcie a súťaže.

Výstava bude doplnená predajom preparovaného hmyzu počas víkendov, ktorý zabezpečí už tradične Michal Zachar (Entotera). Počas celého trvania výstavy bude vo vestibule prebiehať aj expozícia preparovaného hmyzu a ukážky živého hmyzu a iných drobných živočíchov prezentovaných vo viváriách.

REKLAMA

Vonkajší areál bude otvorený do 18:00 hod. a služby doplní aj stánok rýchleho občerstvenia.

„Pozor, posledný vstup na výstavu motýľov bude umožnený o 16:30 hod.“ upozorňujú organizátori.

tlačová správa

Mohli by sa vám páčiť aj nasledujúce články:

6. mája 2026

Autor: [Zobraziť všetky články](#) || [tlačová správa](#)

Fyzik Štefan Luby, významná osobnosť vedy na Slovensku aj v zahraničí, oslavuje 85 rokov

6. 5. 2026, 10:55, Zdroj: [vedanadosah.cvtisr.sk](#), Autor: **Zuzana Šulák Hergovitsová**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Univerzita Pavla Jozefa Šafárika**

Dosah: **1 914 GRP: 0,04 OTS: 0,00 AVE: 225 EUR**

Fyzik Štefan Luby, významná osobnosť vedy na Slovensku aj v zahraničí, oslavuje 85 rokov

6. mája 2026

Pri príležitosti okrúhleho jubilea sme sa profesora Lubyho opýtali, ktoré úspechy si cení najviac, ako aj to, čo by vyzdvihol v oblasti vedeckého bádania na Slovensku.

Profesor Štefan Luby sa venuje popularizácii vedy. Na fotografii v roku 2019 je počas prednášky pre žiakov v Centre vedecko-technických informácií SR. Foto: J. Laštinec/CVTI SR

Prečítajte si viac o vedcovi

Fyzik, pedagóg, popularizátor vedy a spisovateľ, bývalý predseda Slovenskej akadémie vied prof. Ing. Štefan Luby, DrSc., Dr. h. c., dnes oslavuje významné životné jubileum 85 rokov. Profesor Luby, ktorý stále aktívne pôsobí v Slovenskej akadémii vied, patrí k popredným osobnostiam slovenskej vedy a za svoju dlhoročnú vedeckú prácu získal uznanie doma i v zahraničí.

O mimoriadnych schopnostiach a vedeckej autorite profesora Lubyho svedčí jeho rozsiahla odborná i organizačná činnosť, ako aj mnohé ocenenia, ktoré získal. Bol členom 15 vedeckých spoločností (v niektorých len prechodne), pôsobil vo vedeckých a v správnych radách desiatich univerzít. Získal mnoho ocenení, medzi nimi Pribinov kríž I. triedy, Kríž prezidenta SR, Krištáľové krídlo a Národnú cenu Vojtecha Zamarovského za prínos k literatúre faktu. V roku 2025 získal prof. Luby cenu Fides et Ratio, cenu Rady Konferencie biskupov Slovenska za prínos k dialógu medzi vierou a vedou, o rok skôr Cenu Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2024 v kategórii encyklopedických diel za knihu Štyridsať výstupov na Olymp.

Je držiteľom čestného doktorátu (doctor honoris causa, Dr. h. c.) univerzity v Salente (Taliancko), Slovenskej technickej univerzity v Bratislave, Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka v Trenčíne. Pôsobil ako prezident Federácie európskych akadémií (All European Academies) a Central European Academy of Sciences and Arts.

Profesor Štefan Luby počas slávnostného aktu odovzdávania čestného doktorátu (doctor honoris causa, Dr. h. c.). Foto: archív Š. Luby

„Fyzik je perfektný manažér, naopak to neplatí“

Profesor Luby je odborníkom na oblasť fyziky polovodičov, kovov, elektronických súčiastok, laserovej techniky a röntgenovej optiky. V posledných rokoch si jeho záujem získali nanotechnológie a nanoveda. Ako predseda Slovenskej akadémie vied (SAV) v rokoch 1995 až 2009 preukázal, že je nielen dobrý fyzik, ale aj manažér.

Počas takmer pätnásťročného pôsobenia v čele akadémie vied sa zaslúžil o jej úspešný rozvoj a smerovanie. „Zákon o akadémii nám vrátili šesťkrát, nakoniec ho Národná rada SR schválila jednomyseľne. Ktovie, či tam nepôsobilo nejaké skryté žiarenie, lebo to bol totálny unikát. Po roku 2009 som sa vrátil na Fyzikálny ústav SAV s celoživotným presvedčením, že fyzici môžu robiť všetko. Naše školstvo by ich malo produkovať podstatne viac. Fyzik je perfektný manažér, naopak to neplatí,“ spomínal na svoje pôsobenie v čele SAV v rozhovore pre portál VEDA NA DOSAH v roku 2016.

Okrem vedeckej činnosti sa venuje pedagogike a popularizácii vedy. Je autorom 483 vedeckých publikácií, 9 patentov a autorom i spoluautorom odborných kníh a skrípt.

Pozrite si

Štúdium a pôsobenie na SAV

Štefan Luby sa narodil 6. mája 1941 v Bratislave do právnickej rodiny Štefana Lubyho st. a jeho manželky Anny Lubyovej. Ako bratislavský rodák rád spomína na detstvo strávené v Liptovskom Hrádku, ktoré opísal aj v knihe Rodinná kronika. Po základnej škole nastúpil na gymnázium na Vazovovej ulici v Bratislave, kde sa vďaka dobrým učiteľom nadchol pre matematiku a fyziku.

Počas konferencie pri príležitosti storočnice otca, prof. Štefana Lubyho st. (1910 – 1976), významného slovenského civilistu, právneho vedca a profesora súkromného práva. Foto: archív Š. Luby

Hoci najprv uvažoval nad štúdiom práva po vzore rodičov, nakoniec uňho „zviřazil záujem o elektrotechniku“, ktorá stojí práve na fyzike. Jeho kroky tak smerovali na Slovenskú vysokú školu technickú v Bratislave (dnes Slovenská technická univerzita), kde v rokoch 1958 až 1963 študoval odbor fyzika pevných látok. Po ukončení štúdia pracoval rok na **Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**.

Od roku 1964 pôsobí Štefan Luby na Slovenskej akadémii vied – v rokoch 1964 až 1983 bol v Elektrotechnickom ústave SAV a od roku 1983 až dodnes pôsobí vo Fyzikálnom ústave SAV. V rámci Slovenskej akadémie vied zastával viaceré vedúce pozície. V rokoch 1984 až 1992 bol riaditeľom Fyzikálneho ústavu SAV. Ešte skôr, ako sa v roku 1995 stal predsedom SAV (post zastával až do roku 2009), pôsobil ako jej podpredseda (1993 – 1994) a následne ako poverený predseda (1994 – 1995). Popri tom sa dlhodobo angažoval aj v Encyklopedickom ústave SAV, kde bol predsedom redakčnej rady Encyklopédie Beliana (1997 – 2022) a členom jej výkonného redakčného orgánu.

V roku 1996 získal profesorský titul na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave, Fakulte elektrotechniky a informatiky v odbore fyzika kondenzovaných látok a akustika.

Profesor Štefan Luby na fotografii vo svojej pracovni vo Fyzikálnom ústave SAV. Zdroj: archív Š. Luby

Renesančný človek

V neposlednom rade je profesor Luby aj plodným spisovateľom literatúry faktu. „Dokázal totiž autorsky zúročiť svoju všestrannú vzdelanosť a sčítanosť,“ výstižne uviedla novinárka a jedna z prvých dám slovenskej žurnalistiky Elena Ťapajová (*1944 – †2023) v úvode rozhovoru s profesorom Lubym pre časopis Knižná revue 2008/20.

Láska k literatúre, ktorá je preňho zábavou aj rozptýlením, sa odzrkadľuje aj v 17 knihách, ktoré napísal – o vedeckých osobnostiach, cestách za vedou či v zbierkach aforizmov, bonmotov a esejí. Svoju literárnu dráhu začal sporadickým publikovaním v časopisoch, po šesťdesiatke sa pridali knihy (trilógia Moji intelektuáli I – III, Cestovná správa z kongresu o ničom a iné texty, Fascinácia Nobelom, Nanosvet na dlani, Rodinná kronika, Slovenské vesmírne odyssey, Štyridsať výstupov na Olymp a mnohé iné). V roku 2006 získal Cenu Klubu spisovateľov literatúry faktu za knihu postrehov, článkov a príhovorov zo svojich putovaní za vedou po celom svete pod názvom Cestovná správa z kongresu o ničom a iné texty, ktorá vyšla vo Vydavateľstve SAV VEDA v roku 2005.

Štefan Luby je plodným spisovateľom. Na fotografii uprostred je s Cenou Klubu spisovateľov literatúry faktu. Ocenenie získal v roku 2006. Zdroj: SAV, VEDA, vydavateľstvo SAV

Pozrite si

Štyri otázky pre profesora Štefana Lubyho

Pri príležitosti významného jubilea sme sa profesora Lubyho opýtali, ktoré úspechy si cení najviac, čo by vyzdvihol v oblasti vedeckého bádania na Slovensku, ale aj to, ako vníma odchod mladých ľudí do zahraničia a akú životnú radu by im dal.

Oslavujete okružle jubileum – 85 rokov. Na ktoré životné, ale aj pracovné úspechy ste najviac hrdý?

Môj vedecký život sa odohrával v Elektrotechnickom a potom vo Fyzikálnom ústave Slovenskej akadémie vied.

V elektrotechnickom ústave sme skúmali spoľahlivosť integrovaných obvodov, konkrétne jav elektromigrácie, špeciálnej difúzie spôsobenej tokom prúdu. Výberom vhodných materiálov sme zvýšili spoľahlivosť spojov a kontaktov v mikroelektronike.

Na tejto téme vznikla vedecká škola, obhájila sa jedna doktorská a tri kandidátske dizertácie a spolupracovali sme s TESLOU v Piešťanoch a v Rožnove pod Radhoštem. V Rožnove sme pomocou našich znalostí pomohli vyriešiť výpadok výroby obvodov. Z mojich spolupracovníkov spomeniem aspoň Iva Vávru a Petra Lobotku.

Vo fyzikálnom ústave som sa v spolupráci s Evou Majkovou, Matejom Jergelom, Petrom Šiffalovičom a inými venoval mnohovrstvovým zrkadlám mäkkého röntgenového a extrémneho ultrafialového žiarenia.

V rámci pobytu – cestou Nadácie Alexandra von Humboldt – som v tejto téme nadviazal kontakt s Univerzitou Bielefeld, s popredným nemeckým fyzikom prof. Ulrichom Heinzmannom. Poznámam, že takéto zrkadlá sú dnes základom optiky litografu spoločnosti ASML, ktorá je priekopníkom v nanoelektronike na úrovni miniaturizácie 2 – 3 nm.

Druhá téma vo fyzikálnom ústave boli nanotechnologické senzory plynov určené predovšetkým na kontrolu čistoty ovzdušia. Tu sme mali spoluprácu s prof. Armandom Luchesom, budovateľom Univerzity Salento i s CNR ústavom v Lecce v Taliansku.

Napokon spomením, že okolo roku 2000 som sa začal zaoberať písaním kníh z literatúry faktu – o ľuďoch vedy a o cestách za vedeckým poznaním vrátane kozmického výskumu. Takýchto kníh som doteraz vydal sedemnást.

V organizácii vedy a v riadení SAV za úspech pokladám, že sa nám počas piatich funkčných období, respektíve 17 rokov môjho pôsobenia v predsedníctve SAV podarilo zreformovať akadémiu, prejsť na grantový systém výskumu a nadviazať po vzniku samostatnej Slovenskej republiky širokú medzinárodnú spoluprácu.

No išlo najmä o to odvrátiť od SAV hrozby jej likvidácie a kodifikovať ju novým zákonom 133/2002 prijatým na šiesty pokus, ale potom už v Národnej rade SR jednomyselne. Tu rád spomínam na spoluprácu s množstvom kolegov, z ktorých uvediem aspoň Jána Slezáka, Dušana Čaploviča a Branislava Lichardusa.

Profesor Luby počas prednášky na Slovenskej akadémii vied. Foto: archív Š. Luby

Stále sa aktívne venujete vede aj popularizácii vedy. Ktorá oblasť vedy, výskumu a technológií vás aktuálne zaujíma najviac a čo by ste vyzdvihli v oblasti vedeckého bádania na Slovensku?

V ostatných rokoch sledujem najviac nanotechnológie, dostal som sa k nim cestou spomenutých senzorov plynu. V tejto oblasti aj prednášam a popularizujem, a to aj v spolupráci so spoločnosťou INTERCEDU založenou prof. Štefanom Kassayom.

Tento výskum by nebol možný bez elektrónovej litografie, ktorá sa na Slovensku rozvinula v Ústave informatiky a v Elektrotechnickom ústave SAV i na Fakulte matematiky, fyziky a informatiky UK. V oblasti elektroniky spomeniem aj paralelný výskum senzorov plynu na Fakulte elektrotechniky a informatiky STU.

Veľkým prínosom je budovanie infraštruktúry pre vysokovýkonné výpočty (HPC) inštalovaním superpočítačov DEVANA a nedávno PERUN, ktorý prepája Bratislavu a Košice.

Na Slovensku máme výbornú virológiu, ktorá prispela k zvládnutiu pandémie ochorenia COVID, archeológiu, ktorá vyústila v roku 2021 do zapísania dvoch kastelov ako súčasť Dunajského limesu do dedičstva UNESCO, tohto roku vyjde desiaty zväzok Encyklopédie Beliana a podobne.

Profesor Luby počas prednášky o Aurelovi Stodolovi v CVTI SR v roku 2019. Foto: J. Laštinec/CVTI SR

Ste vedec, ale aj pedagóg. Ako vnímate situáciu, že veľa mladých ľudí odchádza študovať do zahraničia?

Svoje miesto v tom má aj snaha mladých ľudí poznávať svet, uchopiť svoj život do vlastných rúk, vidieť na vlastné oči to, čím ich krmia televízne programy a siete.

Zahraničné školy vďaka svojej slávnej minulosti a pozíciou vo svetových rebríčkoch hodnotenia. Odráža sa tam ich história, je našťastie časovo vážená a väčší dôraz sa kladie na aktuálny výkon. To zvyšuje našim mladším školám šance prebiť sa dopredu.

Naše univerzity, tie, ktoré patria medzi domácich top 10, sa v hodnoteniach pomaly posúvajú vpred a je správne, ak o tom verejnosť systematicky informujú, čím získavajú záujemcov o štúdium. To však musí ísť ruka v ruke s budovaním nových laboratórií a učebnej infraštruktúry na svetovej úrovni, čo sa tiež zlepšuje, najmä vďaka európskym programom.

Ide to však pomaly, keďže domáci špičkový priemysel je v cudzích rukách a uvedené snahy nepodporuje. A je tu aj finančný problém získať samostatné bývanie po ukončení štúdia. Nie je to nič nové, dávam však k dobru dva námety, ako začarovaný kruh rozmotávať.

Jedným z nich sú doktorandské školy toho typu, ako v spolupráci s nemeckými univerzitami prevádzkuje Spoločnosť Maxa Plancka. Bola by to spoločná platforma pre univerzity a Slovenskú akadémiu vied.

A druhým je apel na zvýšenie významu matematiky, fyziky aj chémie v štúdiu na všetkých úrovniach, pretože vedomosti z týchto odborov sú dôležité nielen pri uplatnení sa v príslušnej vede a technike, ale aj na všeobecnú orientáciu v živote, väčšiu súťaživosť a prekonávanie prekážok.

Akú životnú radu by ste dali študentom a mladým ľuďom?

Moja skúsenosť hovorí, že človek sa nemá snažiť o veľmi rýchlu cestu k úspechu, pretože taká cesta neprináša veľmi hodnotné ovocie, a nemá sa vyhýbať ťažkým témam a problémom. Práve tie prinášajú tú pravú satisfakciu.

Prof. Ing. Štefan Luby, DrSc., Dr. h. c.

Profesor Luby je významný slovenský vedec, fyzik, medzinárodne uznávaná osobnosť, úspešný manažér vedy, pedagóg, spisovateľ a popularizátor vedy. Pôsobí v Slovenskej akadémii vied, v rokoch 1995 – 2009 bol predsedom SAV. Titul profesora fyziky získal na Slovenskej technickej univerzite, Fakulte elektrotechniky a informatiky v odbore fyzika kondenzovaných látok a akustika. Vo svojom výskume sa zaoberá fyzikou polovodičov, kovov, elektronických súčiastok, laserovou technikou, röntgenovou optikou, nanovedou. Je alebo bol zodpovedným riešiteľom 16 slovenských (APVV bilaterálny slovensko-taliansky projekt, 1 štátna objednávka) a 13 medzinárodných projektov, v tom 4 projekty NATO, 4 × CNR, 2 × CNRS. Bol riešiteľom v 5. rámcovom programe EÚ, APVV, VEGA, Štrukturálnych fondov, ERDF-CERIM, členom centier excelentnosti SAV vo FÚ SAV. Je členom viacerých vedeckých spoločností: Academia Europaea Scientiarum et Artium, Salzburg; Central European Academy of Sciences and Arts; Akadémia banských vied Ruskej federácie, sekcia fyziky; Učená spoločnosť SAV; Slovenská akadémia pôdohospodárskych vied, čestný člen a iné. Je nositeľom čestných doktorátov štyroch univerzít doma a v zahraničí. Získal významné ocenenia: Krištáľové krídlo (2001), Kríž 1. triedy prezidenta SR (2003), Štátne vyznamenanie Pribinov kríž I. triedy (2005), Zlatá medaila SAV (2006), Cena Klubu spisovateľov literatúry faktu (2006), Vedec roka za rok 2010 – uznanie za celoživotné dielo v SR, Národná cena Vojtecha Zamarovského, Cena Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2024 v kategórii encyklopedických diel, cena Fides et Ratio (2025). Venuje sa literatúre faktu. Napísal 17 kníh o vedeckých osobnostiach, cestách za vedou, vydal zbierky aforizmov, bonmotov a esejí. Začal trilógiou Moji intelektuáli o významných vedeckých osobnostiach zo Slovenska i zo zahraničia.

(zh)

Autor: Zuzana Šulák Hergovitsová

Klenoty kraja po tretí raz roztancujú Košický kraj | | Oficiálna stránka [🔗](#)

📅 6. 5. 2026, 12:07, Zdroj: kosickazupa.sk [🔗](#), Sentiment: Pozitívny, Téma: Univerzitné spolky, organizácie a médiá, Kľúčové slová: Folklorný súbor Hornád
Dosah: 321 GRP: 0,01 OTS: 0,00 AVE: 89 EUR

Klenoty kraja po tretí raz roztancujú Košický kraj | | Oficiálna stránka

Toto je oficiálna webová stránka Košického samosprávneho kraja.

Oficiálne stránky využívajú doménu kosickazupa.sk.

Táto stránka je zabezpečená

Buďte pozorní a vždy sa uistite, že zdieľate informácie iba cez zabezpečenú webovú stránku verejnej správy SR. Zabezpečená stránka vždy začína <https://> pred názvom domény webového sídla.

Hľadaný výraz...

Klenoty kraja po tretí raz roztancujú Košický kraj

Folklor v rôznych podobách, z rôznych regiónov a spracovaný rozličnými prístupmi. V sobotu 9. mája 2026 sa v Kultúrnom dome v Margecanoch predstaví 14 folklórnych kolektívov na treťom ročníku súťažnej prehliadky folklórnych súborov Košického kraja. Klenoty kraja ponúknu pohľad na to, ako sa dnes folklór žije, vyvíja a nachádza svoje miesto na javisku aj mimo neho.

Podujatie pripravuje Centrum kultúry Košického kraja v spolupráci s Košickým samosprávnym krajom. Prehliadka je súčasťou krajského rozvojového programu Systém podpory folklórnych kolektívov Košického kraja a nadväzuje na predchádzajúce ročníky. Program Klenoty kraja vznikol z podnetov folklórnych súborov pôsobiacich v Košickom kraji s cieľom vytvoriť stabilný priestor, prostredníctvom ktorého sa môžu prezentovať, rozvíjať a inšpirovať. Postupne sa stáva miestom, kde sa stretávajú skúsenosti, rôzne prístupy k spracovaniu folklóru a kde vzniká prirodzený priestor na porovnanie aj ďalší umelecký posun.

„V Košickom kraji pôsobí množstvo folklórnych súborov a ľudí, ktorí sa tradične ľudovej kultúre venujú, a preto je našou úlohou vytvárať im podmienky na ďalší rast. Program Klenoty kraja sme pred štyrmi rokmi vytvorili práve preto, aby folklórne súbory mohli systematicky pracovať na kvalite svojej tvorby, konfrontovať sa s odborníkmi a rozvíjať v súlade s tradíciami. Takýto model podpory je pre nás v Košickom kraji nevyhnutný, ak chceme, aby folklór zostal živý, autentický a prirodzene sa vyvíjal,“ uviedol predseda Košického samosprávneho kraja Rastislav Trnka.

V treťom ročníku sa predstavia folklórne kolektívy z rôznych regiónov kraja: Folklorný súbor Čačina, Folklorný súbor Ilosvai, Mládežnícky folklórny súbor Želiezko, **Folklorný súbor Hornád**, Folklorný súbor Čarnica, Folklorný súbor Haviar, Folklorný súbor Rozmaring NTE, Folklorný súbor Železiar, Skupina Ozdoba, Folklorný súbor Jurošík, Folklorný kolektív Pristaše, Folklorný súbor Borievka, Folklorný súbor Komoča – Komócsa a Folklorný súbor Zemplín.

Prehliadka má aj súťažný charakter. Vystúpenia bude hodnotiť odborná komisia zložená z odborníkov na etnológiu, etnochoreológiu, etnomuzikológiu, tanečnú pedagogiku a scénickú tvorbu. Súbory budú súťažiť v dvoch kategóriách – spracovanie na vyššom stupni štylizácie a prezentácia tradičnej formy folklórneho materiálu.

„V Košickom kraji dnes pôsobí viac ako 400 folklórnych kolektívov, a preto je dôležité vytvárať im priestor na prezentáciu aj odborný rast. Prehliadka Klenoty kraja má v tomto smere svoje jasné opodstatnenie – každé dva roky umožňuje súborom stretnúť sa, porovnať svoju prácu a získať odbornú spätnú väzbu. Dlhodobo sa ukazuje, že tento model funguje a prináša výsledky, čo potvrdzujú aj úspechy kolektívov z nášho kraja na ďalších prehliadkach a festivaloch,“ uviedol riaditeľ Centra kultúry Košického kraja Michal Kupec.

Prehliadka ponúkne návštevníkom rôznorodý pohľad na folklór – od rešpektovania pôvodných foriem až po ich scénické spracovanie. Zároveň vytvára priestor na stretnutie, výmenu skúseností a vzájomnú inšpiráciu medzi kolektívami. Centrum kultúry Košického kraja pozýva verejnosť objaviť rozmanitosť folklóru Košického kraja – od Abova, cez Gemer a Spiš až po Zemplín – a nahliadnuť do tvorby kolektívov, ktoré sa mu venujú systematicky a s dlhodobým nasadením.

Zoznam aktualít:

Autor: webex.digital

Začali kosiť mozaikovo [🔗](#)

📺 6. 5. 2026, 17:40, Relácia: **Správy RTVS z regiónov**, Stanica: **STVR 24**, Vydavateľ: **Slovenská televízia a rozhlas**, Sentiment: **Pozitívny**, Téma: **Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**, Kľúčové slová: **UPJŠ, Botanická záhrada UPJŠ, Robert Gregorek**
AVE: 6534 EUR

Začali kosiť mozaikovo

Iveta Drugová, moderátorka

Ak po kosení lúky ostane jej časť v pôvodnej podobe, nemusí to byť chyba, ale zámer. V Prešove začínajú s novým spôsobom kosenia, tzv. mozaikovým. Niektoré časti tak nechajú nedotknuté, reagujú na klimatickú zmenu a pomôcť chcú aj hmyzu a vtákom.

Marián Ličák, vedúci odd. verejnoprospešných služieb MSÚ v Prešove

V tejto časti, ako môžete vidieť, sme vytvorili kruh, kde okolo neho vykosíme štandardným spôsobom a tento kruh zostáva celý rok nepokosený.

Robert Latta, redaktor Slovenskej televízie

Pred rokom by pokosili celú túto lúku, aktuálne jej časť nechajú rásť.

Marián Ličák, vedúci odd. verejnoprospešných služieb MSÚ v Prešove

Keď môžeme potom následne vidieť, na týchto plochách tie rastliny nám rozkvitnú, to znamená, že na nich sú naviazané určité druhy hmyzu. Na ten hmyz sú naviazané určité druhy vtáctva, ktorí si práve vedia zozbierať tú potravu.

Robert Latta, redaktor Slovenskej televízie

Radnica tak reaguje na klimatickú zmenu, sucho a zároveň chce, aby sa mesto neprehrievalo.

František Olha (Demokrati), primátor mesta Prešov

Základným princípom mozaikového kosenia všade v Európe je udržať vlhu v pôde. Tohto roku budeme testovať, aké to má dopady.

Robert Latta, redaktor Slovenskej televízie

Botanik takéto kosenie oceňuje, upozorňuje však, že treba vopred vybrať, kde to má zmysel. Nie je to vhodné napríklad tam, kde ľudia chodia so psom či športujú. Dôležité je aj to, aké rastliny v tých častiach rastú.

Robert Gregorek, odborný pracovník **botanickej záhrady UPJŠ** v Košiciach

Ak sa nám podarí správne identifikovať vhodné miesta, ak to obyvateľstvo prijme, tak vieme zabrániť tomu, aby bolo celé mesto v lete žlté. Aby to nebolo aj jednoduchú púšť, ktorá neposkytuje zázemie pre život.

Robert Latta, redaktor Slovenskej televízie

Radnica sa význam takéhoto kosenia bude snažiť vysvetliť aj obyvateľom, nie všetci to totiž vítajú.

Obyvatelia Prešova

Nie veľmi dobre to je, lebo by malo celé byť skosené.

Obyvatelia Prešova

Môže tam byť taká háveď a potom, že by nepoštípalo deti.

Obyvatelia Prešova

Vnímam to pozitívne určite, pokiaľ to pomôže, hej, klíme a tak celkovo.

Robert Latta, redaktor Slovenskej televízie

A takto vyzerá čerstvo pokosená lúka na sídlisku tri. Robert Latta, Slovenská televízia.